

Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра поліцейської діяльності та публічного адміністрування

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДРОЗДІЛАМИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НОРМ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ «ПРО
АДМІНІСТРАТИВНИЙ НАГЛЯД ЗА ОСОБАМИ,
ЗВІЛЬНЕНИМИ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ», «ПРО
СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ ОСІБ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬ ЧИ
ВІДБУЛИ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ОБМЕЖЕННЯ ВОЛІ АБО
ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК»**

Методичні рекомендації

Харків – 2019

УДК 342.951:351.82
ББК 67.9 (4 УКР) 301.163.1 я 73р
М54

Рекомендовано до друку та використання в діяльності органів та підрозділів
Національної поліції України науково-методичною радою Харківського
національного університету внутрішніх справ
(протокол № 7 від 28 серпня 2019 року)

Рецензенти:

1. Музичук О.М. – д.ю.н., професор, Заслужений юрист України, декан факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник поліції.

2. Мудрий Д.О. – старший інспектор відділу комплектування управління кадрового забезпечення ГУНП в Харківській області, капітан поліції.

Укладачі:

Безпалова О.І. – д.ю.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник поліції.

Джафарова О.В. – д.ю.н., професор, професор кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування Харківського національного університету внутрішніх справ, підполковник поліції.

Шатрава С.О. – д.ю.н., професор, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем забезпечення діяльності поліції Харківського національного університету внутрішніх справ, підполковник поліції.

Панова О.О. – доцент кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції.

Пчелін В.Б. – доцент кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, майор поліції.

Резанов С.А. – доцент кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції.

Селюков В.С. – доцент кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції.

Методичні рекомендації відображають основні положення нормативно-правових актів щодо організації та проведення службових розслідувань у Національній поліції України. Їх метою є вироблення розуміння таких основних понять, порядку проведення службових розслідувань, застосування положень щодо організації діяльності підрозділів поліції у сфері встановлення фактів та з'ясування усіх обставин дисциплінарних проступків, які вчиняються поліцейськими.

Особливості реалізації підрозділами Національної поліції норм Законів України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк»: метод. рекомен. / О.І. Безпалова, О.В. Джафарова, С.О. Шатрава, О.О. Панова, В.Б. Пчелін, С.А. Резанов, В.С. Селюков. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2019. 21 с.

ЗМІСТ

- I. Порядок встановлення, здійснення та припинення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі**
- II. Правила адміністративного нагляду за особами, щодо яких встановлено адміністративний нагляд**
- III. Особливості реалізації підрозділами Національної поліції норм Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»**
- IV. Відповідальність за порушення законодавства про адміністративний нагляд та контроль за його виконанням**
- V. Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, та соціальний патонаж звільнених осіб**
- VI. Повноваження суб'єктів соціального патронажу**

I. Порядок встановлення, здійснення та припинення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі

Порядок встановлення, здійснення та припинення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі визначений Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» від 1 грудня 1994 року з подальшими змінами та доповненнями.¹

Адміністративний нагляд - це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюються органами Національної поліції.

Адміністративний нагляд встановлюється з метою запобігання вчиненню злочинів окремими особами, звільненими з місць позбавлення волі, і здійснення виховного впливу на них.

Адміністративний нагляд встановлюється щодо повнолітніх осіб:

– **засуджених до** позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства;

– **засуджених до** позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів Національної

¹ Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 1 грудня 1994 р. № 264/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 52. Ст. 455 (зі змін та доп.).

поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення;

– **засуджених до** позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Підставами для встановлення адміністративного нагляду є:

а) вирок суду, що набрав законної сили, - щодо осіб, зазначених у пункті "г" статті 3 Закону;

б) матеріали установ виконання покарань - щодо осіб, зазначених у пункті "б" статті 3 Закону;

в) матеріали органів Національної поліції - щодо осіб, зазначених у пункті "в" статті 3 Закону.

Адміністративний нагляд встановлюється:

– щодо осіб, зазначених у пунктах "б" і "г" статті 3 Закону, - в судовому засіданні одноособово суддею районного, районного у місті, міського та міськрайонного суду за місцезнаходженням установи виконання покарань за поданням начальника установи виконання покарань;

– щодо осіб, зазначених у пункті "в" статті 3 Закону, - в судовому засіданні одноособово суддею районного, районного у місті, міського та міськрайонного суду за місцем проживання особи, звільненої з місць позбавлення волі, за поданням начальника органу Національної поліції.

У поданні мають бути визначені обмеження, які пропонує встановити відповідно начальник установи виконання покарань чи начальник органу Національної поліції щодо поведінки піднаглядного, та обґрунтування доцільності таких заходів.

Разом з поданням до суду надсилаються копія вироку та матеріали, що свідчать про необхідність встановлення адміністративного нагляду за відповідною особою.

У судове засідання викликається особа, щодо якої внесено подання про встановлення адміністративного нагляду, а за її клопотанням - і захисник, а також представник органу, начальник якого вніс подання. Розгляд питання починається доповіддю про зміст подання та матеріалів, що надійшли разом з ним, після чого заслуховуються пояснення осіб, які з'явилися у судове засідання. Після розгляду справи суддя виходить до нарадчої кімнати для прийняття рішення, після чого повертається в зал засідань і оголошує постанову про встановлення адміністративного нагляду та обмежень, які встановлюються щодо поведінки піднаглядного.

Постанова судді може бути оскаржена в установленому законом порядку.

Постанова судді надсилається для виконання начальнику органу Національної поліції за місцем проживання особи, щодо якої встановлено нагляд, а у випадках, передбачених пунктами "б" і "г" статті 3 Закону, - начальнику установи виконання покарань.

Адміністрація установи виконання покарань постанову судді надсилає для виконання органу Національної поліції за вибраним піднаглядним місцем проживання в день його звільнення.

Адміністративний нагляд встановлюється **терміном від одного року до двох років** і не може перевищувати термінів, передбачених законом для погашення або зняття судимості.

У разі, коли є підстава вважати, що особа, щодо якої встановлено адміністративний нагляд, залишається небезпечною для суспільства, адміністративний нагляд за поданням відповідного органу Національної поліції може бути продовжено у визначеному цим Законом порядку кожного разу ще на шість місяців, але не більше терміну, передбаченого законом для погашення або зняття судимості.

Термін адміністративного нагляду починається з дня оголошення особі постанови судді про встановлення адміністративного нагляду.

Адміністративний нагляд здійснюється Національною поліцією. Осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, беруть на облік, фотографують, а у разі необхідності у них беруть відбитки пальців. Працівники поліції зобов'язані систематично контролювати поведінку цих осіб, запобігати порушенням ними громадського порядку та прав інших громадян і припиняти їх, проводити розшук осіб, які уникають адміністративного нагляду.

Адміністративний нагляд припиняється постановою судді за поданням начальника органу Національної поліції:

- а) у разі погашення або зняття судимості з особи, яка перебуває під наглядом;
- б) достроково, якщо піднаглядний перестав бути небезпечним для суспільства і позитивно характеризується за місцем роботи і проживання.

Піднаглядний може сам подати клопотання про зняття нагляду з підстав, зазначених у пункті "а" частини першої цієї статті. В інших випадках адміністративний нагляд автоматично припиняється:

- а) після закінчення терміну, на який його встановлено, якщо органом Національної поліції не подано клопотання про продовження нагляду або суддя відмовив у продовженні нагляду;
- б) у разі засудження піднаглядного до позбавлення волі і направлення його до місця відбування покарання;
- в) у разі смерті піднаглядного.

Порядок розгляду в суді питання про припинення адміністративного нагляду здійснюється відповідно до вимог частини четвертої статті 5 Закону.

II. Правила адміністративного нагляду за особами, щодо яких встановлено адміністративний нагляд

Особи, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, зобов'язані вести законопослушний спосіб життя, не порушувати громадський порядок і **додержувати таких правил:**

а) прибути у визначений установою виконання покарань термін в обране ними місце проживання і зареєструватися в органі Національної поліції;

б) з'являтися за викликом органу Національної поліції у вказаний термін і давати усні та письмові пояснення з питань, пов'язаних з виконанням правил адміністративного нагляду;

в) повідомляти поліцейських, які здійснюють адміністративний нагляд, про зміну місця роботи чи проживання, а також про виїзд за межі району (міста) у службових справах;

г) в разі від'їзду в особистих справах з дозволу поліцейського в інший населений пункт та перебування там більше доби зареєструватися у відповідному органі Національної поліції.

До осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, за постановою суду можуть бути застосовані частково або у повному обсязі такі **обмеження:**

а) заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу;

б) заборона перебування у визначених місцях району (міста);

в) заборона виїзду чи обмеження часу виїзду в особистих справах за межі району (міста);

г) реєстрація в поліції від одного до чотирьох разів на місяць.

Під час здійснення адміністративного нагляду суд за поданням начальника органу Національної поліції з урахуванням особи піднаглядного,

його способу життя і поведінки може змінювати (зменшувати або збільшувати) обсяг обмежень.

III. Особливості реалізації підрозділами Національної поліції норм Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»

Осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, беруть на облік, фотографують, а в разі необхідності у них беруть відбитки пальців. Працівники поліції зобов'язані систематично контролювати поведінку цих осіб, запобігати порушенням ними громадського порядку та прав інших громадян і припиняти їх, проводити розшук осіб, які уникають адміністративного нагляду.

Дільничні офіцери поліції:

- здійснюють контроль за прибуттям і реєстрацією піднаглядних та осіб, які підпадають під дію Закону України "Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі";
- беруть на профілактичний облік піднаглядних та ведуть справи адміністративного нагляду;
- оформляють за наявності підстав матеріали про встановлення адміністративного нагляду за особами, які підпадають під дію Закону;
- контролюють дотримання піднаглядними правил адміністративного нагляду;
- залучають до здійснення адміністративного нагляду громадських помічників і формування з охорони громадського порядку.
- взаємодіють з оперуповноваженими карного розшуку, патрульною поліцією та іншими підрозділами.

Підрозділи кримінальної поліції:

- виявляють злочинні зв'язки, наміри піднаглядних та осіб, які підпадають під дію Закону;
- уживають заходів до попередження і припинення ними злочинів;
- спільно з дільничними офіцерами поліції контролюють дотримання піднаглядними правил адміністративного нагляду і встановлених судом обмежень.²

Органи досудового розслідування: при розслідуванні кримінальних проваджень виявляють причини та умови, які сприяли вчиненню злочинів піднаглядними або особами, що підпадають під дію Закону, а також причини невстановлення адміністративного нагляду і непроведення розшуку осіб, які ухилились від нього. Вносять начальникам відділів (відділень) поліції за місцем проживання (перебування) вказаних осіб подання про виявлені недоліки в роботі з установами і здійснення адміністративного нагляду.

Приймальники-розподільники, чергові служби відділів (відділень) поліції серед осіб, затриманих за правопорушення, виявляють піднаглядних і осіб, які підпадають під дію Закону. Протягом доби інформують відділ поліції за місцем проживання (перебування) цих осіб про вчинені ними правопорушення, затримання піднаглядних та осіб, оголошених у розшук за ухилення від адміністративного нагляду.

Патрульна поліція під час виконання обов'язків з охорони публічної безпеки та порядку здійснює контроль та веде спостереження за особами, відносно яких встановлено адміністративний нагляд, якщо вони з'являються в громадських місцях, відвідування яких їм не дозволено, або залишають місце проживання (перебування) в заборонені для цього години. При виявленні таких осіб патрульні (постові) затримують їх і доставляють до чергової служби

² Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі : наказ МВС України та Державного департаменту України з питань виконання покарань від 04 листопада 2003 р. № 1303/203. *Офіційний вісник України*. 2004 р., № 2, том 2, стор. 700, Ст. 103.

відділу поліції з метою оформлення матеріалів про порушення правил адміністративного нагляду.

Начальник відділу (відділення) поліції або його заступник після отримання з УВП запиту щодо пропозицій до встановлення обмежень дій піднаглядного дає дільничному офіцеру поліції доручення не пізніше 10 днів з дня надходження запиту направити до УВП повідомлення з пропозиціями стосовно обмежень дій при встановленні адміністративного нагляду.

Дільничний офіцер поліції, отримавши повідомлення про звільнення від відбування покарання особи, щодо якої встановлено адміністративний нагляд, забезпечує спостереження та контроль за її своєчасним прибуттям до обраного місця проживання, своєчасністю реєстрації в органі внутрішніх справ та поведінкою, проводить з нею бесіду і попереджує її про відповідальність за порушення громадського порядку та прав інших громадян.

При отриманні постанови про встановлення адміністративного нагляду дільничний офіцер поліції оформляє на нього справу адміністративного нагляду.

Справа адміністративного нагляду фіксується в першій частині журналу реєстрації справ адміністративного нагляду, який зберігається у відділі (відділенні) дільничних офіцерів поліції. Контроль за веденням справи адміністративного нагляду здійснює начальник відділу (відділення) дільничних офіцерів поліції, а в разі його відсутності - працівник, який відповідає за організацію роботи дільничних з раніше судимими особами.

Після реєстрації піднаглядного дільничний офіцер поліції заповнює на нього сторожову картку і направляє її в адресні бюро Автономної Республіки Крим, областей, міста Києва та Севастополя.

Начальник відділу (відділення) дільничних офіцерів поліції передає начальнику відділу (відділення) карного розшуку під підпис у журналі

реєстрації справ адміністративного нагляду копію постанови судді про встановлення адміністративного нагляду щодо піднаглядної особи.

У разі ненадходження з УВП у десятиденний термін з дня звільнення піднаглядної особи постанови судді про встановлення адміністративного нагляду дільничний офіцер поліції, на дільниці якого фактично проживає така особа, готує до УВП запит про її термінову висилку. У такому самому порядку розв'язуються питання щодо запиту справи адміністративного нагляду в разі переїзду піднаглядного за межі території обслуговування іншого відділу поліції.

Адміністративний нагляд здійснюється за місцем реєстрації піднаглядного. Начальник відділу (відділення) поліції за письмовою заявою піднаглядного може дозволити йому тимчасове проживання (перебування) в іншому місці в межах території, яку обслуговує відділ поліції.

IV. Відповідальність за порушення законодавства проадміністративний нагляд та контроль за його виконанням

У разі злісного порушення правил адміністративного нагляду, передбачених статтями 9 і 10 Закону, особи, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, притягаються до відповідальності згідно з законодавством. Посадові особи, винні у порушенні законодавства України про адміністративний нагляд, притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством. Контроль за здійсненням адміністративного нагляду покладається на органи Національної поліції.

V. Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, та соціальний патонаж звільнених осіб

З метою соціальної адаптації перед звільненням з установи виконання покарань адміністрацією зазначеної установи вживаються заходи з підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, спільно із суб'єктами соціального патронажу, які надають цим особам допомогу щодо трудового і побутового влаштування за обраним ними місцем проживання. Порядок взаємодії установ виконання покарань та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, затверджується наказом центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної правової політики, державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, сім'ї та дітей, освіти і науки, молоді та спорту, охорони здоров'я, та Міністерства внутрішніх справ України.³

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, разом з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти і науки, молоді та спорту, забезпечують надання особам, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, з урахуванням потреб національної економіки можливості для здобуття освіти через систему навчальних закладів, в тому числі шляхом дистанційної форми навчання, з метою їх подальшої соціальної адаптації.

³ Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3160-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 380 (зі змін. та доп.).

Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування здійснюють соціальний патронаж звільнених осіб, зокрема, утворюють спостережні комісії, піклувальні ради при спеціальних виховних установах та здійснюють контроль за діяльністю суб'єктів соціального патронажу, які їм підпорядковані.

Загальну координацію соціального патронажу звільнених осіб віком до 35 років включно здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, молоді та спорту, а після 35 років - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення.

Порядок взаємодії суб'єктів соціального патронажу затверджується наказом центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної правової політики, державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, сім'ї та дітей, освіти і науки, молоді та спорту, охорони здоров'я, виконання кримінальних покарань, та Міністерства внутрішніх справ України. Суб'єкти соціального патронажу в разі звернення до них звільнених осіб зобов'язані невідкладно розпочати здійснення стосовно таких осіб заходів соціального патронажу.

Суб'єктами соціального патронажу надаються послуги тимчасового притулку, а також соціальні, медичні, юридичні, освітні, реабілітаційні та інші послуги. Послуги надаються звільненим особам, які звернулися до суб'єктів соціального патронажу, в установленому законодавством порядку.

Звільненим особам забезпечується надання медичної та медико-санітарної допомоги в установленому законодавством порядку. У разі відсутності у звільненої особи реєстрації місця проживання або перебування надання їй медичної допомоги здійснюється за направленням суб'єктів соціального патронажу. Звільнені особи, які хворіють на особливо небезпечні інфекційні

хвороби або є носіями збудників таких хвороб, підлягають медичному нагляду і лікуванню в порядку, передбаченому законом. Особи, які на день звільнення потребують стаціонарної медичної допомоги, направляються до закладів охорони здоров'я на підставах і в порядку, передбачених законодавством. До звільнення з установ виконання покарань за особами, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, зберігається жила приміщення, що вони займали на законних підставах до засудження.

Звільнені особи, які потребують поліпшення житлових умов, мають право на отримання житлового приміщення в порядку, передбаченому законодавством.

Звільненим особам, які не мають жилої площі, після прибуття до обраного місця проживання на період до отримання такої площі місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування надається місце для тимчасового проживання в соціальних чи спеціальних гуртожитках, створених цими органами. Місце для проживання в зазначених гуртожитках надається також звільненим особам, жила площа яких тимчасово заселена, на період до її звільнення та звільненим особам, яким повернути колишнє жила приміщення немає можливості, - на період до поліпшення їх житлових умов у порядку, передбаченому законом.

Видача паспортів та реєстрація місця проживання або перебування звільнених осіб здійснюються протягом строку та в порядку, передбачених законодавством. Держава забезпечує надання додаткових гарантій щодо працевлаштування звільнених осіб.

Спеціалізованими установами для звільнених осіб є: центр соціальної адаптації; спеціальний будинок-інтернат.

Спеціалізовані установи для звільнених осіб утворюються відповідно до потреб регіону місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого

самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян.

Центр соціальної адаптації - соціальна установа, діяльність якої спрямована на поступове повернення звільнених осіб до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві шляхом надання їм соціальних послуг та сприяння в отриманні іншої допомоги з урахуванням індивідуальних потреб. Діяльність центру соціальної адаптації регулюється типовим положенням, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення.

Спеціальний будинок-інтернат - соціально-медична установа, призначена для постійного проживання звільнених осіб - громадян похилого віку, осіб з інвалідністю I і II груп, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування. До спеціального будинку-інтернату на безоплатній основі приймаються звільнені особи - громадяни похилого віку, особи з інвалідністю I і II груп, що не мають працездатних дітей або інших родичів, які згідно із законом зобов'язані їх утримувати. До спеціального будинку-інтернату можуть прийматися на платній основі звільнені особи, що мають працездатних дітей або інших родичів, які згідно із законом зобов'язані їх утримувати.

Діяльність спеціальних будинків-інтернатів регулюється типовим положенням, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення.

У разі якщо звільнена особа є бездомною, надання їй послуг здійснюється відповідно до Закону України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей». Громадяни похилого віку та особи з інвалідністю I і II груп з числа звільнених осіб, які потребують постійного стороннього догляду,

направляються місцевими державними адміністраціями до будинків-інтернатів та інших закладів соціальної підтримки (догляду) в установленому законодавством порядку. До дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, звільнених з установ виконання покарань, органи опіки і піклування застосовують форми їх влаштування в установленому законодавством порядку. Звільненим особам віком до 35 років включно соціальні послуги надаються центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді на підставах і в порядку, передбачених законодавством.

VI. Повноваження суб'єктів соціального патронажу

Центральні органи виконавчої влади:

- 1) забезпечують реалізацію державної політики щодо соціальної адаптації звільнених осіб;
- 2) організують та координують роботу щодо здійснення соціального патронажу;
- 3) забезпечують розроблення відповідних планів заходів з метою реалізації державної політики щодо соціальної адаптації звільнених осіб;
- 4) здійснюють методичне та нормативно-правове забезпечення соціального патронажу;
- 5) вживають заходів для підтримки підприємств, установ, організацій та фізичних осіб, що здійснюють соціальний патронаж;
- 6) здійснюють інші повноваження у цій сфері відповідно до закону.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування:

- 1) забезпечують здійснення заходів соціального патронажу відповідно до закону;
- 2) координують і контролюють діяльність підпорядкованих їм підприємств, установ та організацій, що здійснюють соціальний патронаж;

3) надають підтримку підприємствам, установам та організаціям, що здійснюють соціальний патронаж;

4) забезпечують виконання загальнодержавної та місцевих програм розвитку соціального житла, створення спеціальних гуртожитків для тимчасового проживання звільнених осіб;

5) забезпечують утворення мережі спеціалізованих установ для звільнених осіб з урахуванням потреб і умов регіону;

6) утворюють спостережні комісії та піклувальні ради, діяльність яких регулюється положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України;

6⁻¹) здійснюють заходи щодо соціальної адаптації звільнених осіб відповідно до закону;

6⁻²) беруть участь у процесі підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк;

6⁻³) сприяють звільненим особам в отриманні ними соціальних пільг та гарантій, передбачених законом;

6⁻⁴) вживають заходів щодо влаштування звільнених осіб, які втратили зв'язок із сім'єю, не мають постійного місця проживання або перебування та потребують підтримки, до центрів соціальної адаптації або інших установ та закладів соціальної підтримки (догляду);

6⁻⁵) вживають заходів щодо влаштування звільнених осіб похилого віку та осіб з інвалідністю I та II груп, які потребують постійного стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування, до будинків-інтернатів або інших закладів соціальної підтримки (догляду);

7) здійснюють інші повноваження у цій сфері відповідно до закону.

Державна служба зайнятості:

1) бере участь у підготовці до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк;

2) здійснює інші повноваження в цій сфері відповідно до закону.

Уповноважені органи, що проводять соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, здійснюють відповідно до законодавства соціальний патронаж молодих осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді:

1) визначають потреби в наданні соціально-педагогічних, соціально-медичних, соціально-економічних, психологічних, юридичних та інформаційних послуг молодим особам, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільненим від подальшого відбування зазначених видів покарань з підстав, передбачених законом, та забезпечують їх соціальне обслуговування;

2) здійснюють у разі потреби соціальний супровід молодих осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільненим від подальшого відбування зазначених видів покарань з підстав, передбачених законом;

3) сприяють зміцненню родинних та суспільно корисних зв'язків молодих осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільненим від подальшого відбування зазначених видів покарань з підстав, передбачених законом, здобуттю ними освіти, вирішенню питань трудового і побутового влаштування;

4) здійснюють інші повноваження в цій сфері відповідно до закону.

Органи Національної поліції:

1) проводять перевірку прибуття звільненої особи до місця проживання в порядку, встановленому законодавством;

2) здійснюють інші повноваження в цій сфері відповідно до закону.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів:

1) забезпечує оформлення та видачу особам, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, і звільненим особам паспортів громадян України;

2) здійснює реєстрацію місця проживання або перебування звільнених осіб;

3) здійснює інші повноваження в цій сфері відповідно до закону.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я:

1) організовує надання звільненим особам лікувально-профілактичної, медичної та санітарної допомоги; забезпечують проведення діагностично-лабораторних обстежень у державних і комунальних закладах охорони здоров'я;

2) забезпечує госпіталізацію до спеціалізованих закладів охорони здоров'я звільнених осіб, які потребують стаціонарного лікування, у тому числі хворих на туберкульоз або інфікованих збудниками туберкульозу, ВІЛ-інфікованих осіб та осіб із захворюваннями, що передаються статевим шляхом, у випадках, передбачених законом;

3) здійснює інші повноваження в цій сфері відповідно до закону.

У здійсненні соціального патронажу звільнених осіб на добровільних засадах можуть брати участь підприємства, установи, організації, які не є у державній власності, об'єднання громадян та фізичні особи. Обсяг та форма участі підприємств, установ, організацій, які не є у державній власності, об'єднань громадян у здійсненні соціального патронажу визначаються їх установчими документами.

БЕЗПАЛОВА Ольга Ігорівна
ДЖАФАРОВА Олена В'ячеславівна
ШАТРАВА Сергій Олександрович
ПАНОВА Оксана Олександрівна
ПЧЕЛІН Віталій Борисович
РЕЗАНОВ Сергій Анатолійович
СЕЛЮКОВ Вадим Сергійович

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ НОРМ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНИЙ
НАГЛЯД ЗА ОСОБАМИ, ЗВІЛЬНЕНИМИ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ
ВОЛІ», «ПРО СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ ОСІБ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬ ЧИ
ВІДБУЛИ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ОБМЕЖЕННЯ ВОЛІ АБО
ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК»**

Методичні рекомендації

